

**Türkmenistanyň Zähmet we ilaty
durmuş taýdan goramak ministriniň
2018-nji ýylyň «18» sentýabryndaky
çykaran «113-Ö» belgili buýrugy bilen
TASSYKLANYLDY**

Ýuridiki şahs bolup durmaýan telekeçileriň, olarda we öý hojalygyny alyp barmak boýunça şahsy hyzmat we kömek etmek maksady bilen işgärler bilen zähmet gatnaşyklaryna girýän fiziki şahslarda zähmet şertnamasy esasynda işleýän işgärleriň zähmet depderçelerini we olaryň içliklerini resmileşdirmek hem-de ýöretmek boýunça Gözükdiriji

I bap. Umumy düzgünler

1. Şu Ýuridiki şahs bolup durmaýan telekeçileriň, olarda we öý hojalygyny alyp barmak boýunça şahsy hyzmat we kömek etmek maksady bilen işgärler bilen zähmet gatnaşyklaryna girýän fiziki şahslarda zähmet şertnamasy esasynda işleýän işgärleriň zähmet depderçelerini we olaryň içliklerini resmileşdirmek hem-de ýöretmek boýunça Gözükdiriji (mundan beýläk – Gözükdiriji) Türkmenistanyň Zähmet kodeksiniň 30-njy maddasyna we Türkmenistanyň Prezidentiniň 2017-nji ýylyň 8-nji dekabrynda çykaran 501-nji karary bilen tassyklanan Zähmet depderçelerini bermegiň, ýöretmegiň we saklamagyň Tertibine laýyklykda işlenip taýýarlanylady hem-de Türkmenistanyň Zähmet we ilaty durmuş taýdan goramak ministriliginiň (mundan beýläk – Ministrlik) welaýatlardaky we Aşgabat şäherindäki zähmet we ilatyň iş bilen üpjünçiligi müdirlikleriniň (mundan beýläk – Müdirlik) garamagyndaky etraplardaky, etrap hukukly şäherlerdäki zähmet we ilatyň iş bilen üpjünçiligi bölümleri (mundan beýläk – Bölüm) tarapyndan ýuridiki şahs bolup durmaýan telekeçileriň, olarda we öý hojalygyny alyp barmak boýunça şahsy hyzmat we kömek etmek maksady bilen işgärler bilen zähmet gatnaşyklaryna girýän fiziki şahslarda zähmet şertnamasy esasynda işleýän işgärleriň zähmet depderçelerini we olaryň içliklerini ýöretmegiň tertibini belleýär.

2. Şu Gözükdirijide ulanylýan düşünjeler Türkmenistanyň Zähmet kodeksinde, Türkmenistanyň Ilaty durmuş taýdan goramak hakynda kodeksinde, «Salgytlar hakynda» Türkmenistanyň bitewi kanunynda, «Telekeçilik işi hakynda» Türkmenistanyň kanunynda kesgitlenen manylarda ulanylýar.

3. Şu Gözükdiriji ýuridiki şahsy dötmezden telekeçilik işini amala aşyrýan, Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenilen tertipde hususy telekeçi hökmünde bellige alnan fiziki şahslar (mundan beýläk – hususy telekeçi) we öý hojalygyny alyp barmak boýunça şahsy hyzmat we kömek etmek maksady bilen işgärler bilen zähmet gatnaşyklaryna girýän hususy telekeçi bolup durmaýan fiziki şahslar (mundan beýläk – fiziki şahs) babatynda ulanylýar.

4. Zähmet depderçesi işgäriň zähmet işi hakyndaky esasy resminamadyr we onuň esasy iş ýeri boýunça döwlet dilinde ýöredilýär. İşgär ilkinji gezek işe

kabul edilende zähmet depderçesi bir hepde möhletden gijä galman, işgäriň özüniň gatnaşmagynda resmileşdirilýär.

5. Bölüm hususy telekeçi bolup durýan iş berijileriň özi üçin berlen zähmet depderçelerini resmileşdirmek, şol sanda hususy telekeçide ýa-da fiziki şahsda zähmet şertnamasy esasynda işleýän işgärleriň zähmet işi hakyndaky maglumatlary, olaryň zähmet depderçelerine girizmek işini Türkmenistanyň Prezidentiniň 2017-nji ýylyň 8-nji dekabrynda çykaran 501-nji karary bilen tassyklanan Zähmet depderçelerini bermegiň, ýöretmegiň we saklamagyň Tertibine laýyklykda hem-de şu Gözükdirijide bellenen tertibi gollanmak bilen amala aşyrýar.

6. Bölüm hususy telekeçiniň özüniň zähmet depderçesini we fiziki şahsda işleýän işgäriň zähmet depderçesini saklaýar.

II bab. Zähmet depderçelerini we olaryň içliklerini bermek

7. Zähmet depderçeleri we olaryň içlikleri hususy telekeçä, hususy telekeçide we fiziki şahsda işleýän işgärlere Bölüm tarapyndan berilýär.

8. Bölüm tarapyndan zähmet depderçeleri salgyt edarasynda hususy telekeçi hökmünde döwlet belligine alnandan soň baş günden köp işlän hususy telekeçi, hususy telekeçide ýa-da fiziki şahsda zähmet şertnamasy esasynda işleýän işgärler üçin ýöredilýär.

9. Bölüm tarapyndan hususy telekeçiniň, hususy telekeçide ýa-da fiziki şahsda zähmet şertnamasy esasynda işleýän işgärleriň işi hakyndaky maglumatlary şu aşakdaky şertlerde ýazylýar:

1) hususy telekeçi üçin ony hususy telekeçi hökmünde döwlet belligine alan, onuň işgärleri üçin bolsa, salgyt ýumuşçysy bolup durýan iş berijiniň üsti bilen salgyt töleýji hökmünde hasaba alan salgyt edarasynyň ýerleşýän ýeri;

2) fiziki şahsda işleýän işgärleriň, fiziki şahsyň ýaşayan ýeri ýa-da Türkmenistanyň çäklerinde alyp barýan iş ýeri, olara degişli emläkleriň ýerleşýän ýeri boýunça salgyt edaralarynda salgyt töleýji hökmünde hasaba alan salgyt edarasynyň ýerleşýän ýeri.

10. Hususy telekeçiniň, hususy telekeçide ýa-da fiziki şahsda zähmet şertnamasy esasynda işleýän işgärleriň zähmet depderçesindeki we onuň içligindäki ýazgylar, hususy telekeçiniň ýa-da fiziki şahsyň beren resminamalary esasynda Bölüm tarapyndan ýazylýar.

11. Hususy telekeçiniň, hususy telekeçide ýa-da fiziki şahsda zähmet şertnamasy esasynda işleýän işgärleriň zähmet depderçelerini ýöretmeklik Bölümiň başlygynyň buýrugy bilen Bölümiň zähmet bölümçesiniň jogapkär işgäriniň üstüne ýüklenilýär. Ýazgylar bellenen tertipde Bölümiň ýolbaşçysynyň (onuň ygtyýarly wekiliniň) goly we Bölümiň möhüri bilen tassyklanylýar.

12. Hususy telekeçilik işini ýuridiki taraplarda iş bilen utgaşdyryp alyp barýan adamlaryň zähmet depderçesi diňe olaryň esasy iş ýeri boýunça ýöredilýär. Görkezilenler hususy telekeçide işleýän işgärlere hem degişlidir.

III bap. Zähmet depderçeleriniň doldurylyşy

13. Hususy telekeçiniň, hususy telekeçide ýa-da fiziki şahsda zähmet şertnamasy esasynda işleýän işgäriň zähmet depderçesi we onuň içligi Bölüm tarapyndan ýöredilýär.

14. Zähmet depderçesi ilkinji gezek degişli Bölümiň jogäpkär işgäri tarapyndan hususy telekeçiniň (hususy telekeçä döwlet belligine alnandygy baradaky şahadatnama berlenden soň bir hepde möhletden gijä galynman), hususy telekeçide ýa-da fiziki şahsda işleýän işgäriň (işe alnandan soň bir hepde möhletden gijä galynman) bolmagynda doldurylýar.

15. Hususy telekeçiniň, hususy telekeçide ýa-da fiziki şahsda zähmet şertnamasy esasynda işleýän işgärleriň zähmet depderçelerine şu maglumatlar ýazylýar:

1) hususy telekeçiniň, hususy telekeçide ýa-da fiziki şahsda zähmet şertnamasy esasynda işleýän işgäriň familiýasy, ady, atasynyň ady, doglan senesi, bilimi, käri, hünäri, hökmany pensiýa ätiýaçlandyrmasy ulgamyndaky şahsy hasaba alnyş belgisi, meýletin pensiýa ätiýaçlandyrmasy ulgamyndaky şahsy hasaba alnyş belgisi, zähmet depderçesiniň resmileşdirilen senesi, zähmet depderçesiniň eýesiniň goly, zähmet depderçesini (onuň içligini) resmileşdiren Bölümiň ýolbaşçysynyň (onuň ygtyýarly wekiliniň) familiýasy, ady, atasynyň ady, wezipesi, goly, möhüri;

2) hususy telekeçiniň işi hakynda, onuň hususy telekeçi hökmünde döwlet belligine alynmagy hem-de hususy telekeçilik işiniň bes edilmegi;

3) hususy telekeçide zähmet şertnamasy esasynda işleýän işgäriň işi hakynda, onuň salgyt edarasy tarapyndan hasaba alnan zähmet şertnamasynyň esasynda işe kabul edilmegi, başga işe geçirilmegi, işden boşadylmagy;

4) fiziki şahsda zähmet şertnamasy esasynda işleýän işgäriň işi hakynda, onuň işe kabul edilmegi we işden boşadylmagy;

5) hususy telekeçiniň, hususy telekeçide ýa-da fiziki şahsda zähmet şertnamasy esasynda işleýän işgäriň sylaglanmagy we höweslendirilmegi hakynda, onuň ordenler we medallar bilen sylaglanmagy, hormatly atlaryň dakylmagy, işde gazanylan üstünlikler üçin ulanylýan höweslendirmeler, şeýle hem kanunçylyga laýyklykda beýleki höweslendirmeler.

16. Hususy telekeçiniň we onuň zähmet şertnamasy esasynda işleýän işgäriniň zähmet depderçesindeki iş hakyndaky we beýleki ýazgylar salgyt edarasynda döwlet belligine alnan hususy telekeçiniň bellige alyş şahadatnamasynyň, hususy telekeçi bilen işgäriň arasynda baglaşylan zähmet şertnamasynyň, kazyýetiň çözüdiniň we şuna meňzeşleriň esasynda ýazylýar.

17. Hususy telekeçiniň öz işini bes etmegi baradaky ýazgy onuň zähmet depderçesine salgyt edarasyna telekeçilik işi bes etmek hakyndaky arzasyny beren günü ýazylmalydyr, işgäri işden boşatmak hakyndaky ýazgylar bolsa, işgäriň zähmet depderçesine işden boşadylan günü ýazylmaly we hususy telekeçiniň buýrugyna (görkezmesine) laýyk gelmelidir.

18. Eger hususy telekeçi telekeçilik işinde haýsy hem bolsa bir sebäbe görä arakesme eden bolsa, şol arakesme onuň zähmet depderçesinde hökman

görkezilmelidir. Bu ýazga hususy telekeçi tarapyndan salgyt edarasyna ýazan arzasy, salgyt edarasy ýa-da beýleki döwlet edaralary tarapyndan geçirilýän barlaglaryň resminamalary esas bolup biler.

19. Sene ýazgylary arap sanlarynda (sene we aý iki belgili san bilen) ýazylýar. Ýazgylar gök ýa-da melewşe reňklerde takyk we arassa ýazylýar. Zähmet depderçesine ýazgylar ýazylanda gysgaltmalara ýol berilmeyär.

20. Bölüm tarapyndan bellenen jogapkär işgär zähmet depderçesine (içligine) ýazylan her bir ýazgy bilen şol zähmet depderçäniň (içliginiň) eýesini Zähmet depderçeleriniň (olaryň içlikleriniň) hasaba alynýan kitabynda gol çekdirip tanyş etmäge borçludyr.

21. İşgäri işe kabul etmek baradaky zähmet şertnamanyň bir nusgasy, ony işe kabul eden hususy telekeçiniň şahsy işinde çatylyp goýulýar.

22. Bölümiň jogapkär işgäri zerurlyk ýüze çykan halatynda hususy telekeçiniň, hususy telekeçide ýa-da fiziki şahsda zähmet şertnamasy esasynda işleýän işgärleriň haýyşy boýunça olaryň zähmet depderçelerine ýazylan maglumatlaryň güwä geçilen göçürmelerini bermäge borçludyr.

23. Zähmet depderçesindeki maglumatlarda nädogry ýa-da nätakyk ýazgylar ýüze çykarylanda olary degişli ýazgyny ýazan Bölüm düzedýär.

24. Eger-de nädogry ýa-da nätakyk ýazgylary ýazan iş beriji tarap ýatyrylan bolsa, onda düzediş onuň tabynlygy boýunça ýokarda durýan edara ýa-da gurama, ol hem ýok bolsa, Bölüm tarapyndan girizilýär.

25. İş baradaky maglumatlara düzedişler buýrugyň asyl nusgasy, olar ýitirilen halatynda bolsa, işgäriň şol iş berijidäki iş hakyndaky beýleki resminamalar (işgäriň zähmet işine degişli resmi arhiw namalary, şahsy kartoçka, hasaplaşyk wedomosty, zähmet haky boýunça şahsy hasap we beýlekiler) esasynda ýazylýar we Bölümiň möhüri bilen tassyklanýar.

Nätakyk ýa-da nädogry ýazgylar düzedilen ýagdaýynda, ozal ýazylan ýazgylaryň üstünden çyzylmaýar.

Şaýatlaryň görkezmeleri ozal ýazylan ýazgylary düzetmek üçin esas bolup bilmez.

Işiň dowamynda işgäre täze hünär derejesi berlen, ol başga wezipä bellenen ýa-da wezipesinden boşadylan ýagdaýlarynda, zähmet depderçesine bu barada degişli ýazgylar ýazylýar.

IV bap. İşgär hakyndaky maglumatlary ýazmak

26. Hususy telekeçi hökmünde ilkinji gezek döwlet belligine alnan we ozal işlemedik hususy telekeçiniň, hususy telekeçi ýa-da fiziki şahs bilen ilkinji gezek zähmet şertnamasyny baglaşýan we ozal işlemedik adamlaryň zähmet depderçesine, olar hakyndaky maglumatlar zähmet depderçesiniň birinji (baş) sahypasynda ýazylýar.

27. Zähmet depderçesiniň birinji (baş) sahypasynda hususy telekeçiniň, hususy telekeçide ýa-da fiziki şahsda zähmet şertnamasy esasynda işleýän işgäriň familiýasy, ady, atasynyň ady (adyny we atasynyň adyny gysgaltman ýa-da baş harplary bilen çalşyrman dolulygyna ýazylýar) we doglan senesi pasportyň ýa-da

şahsyýeti tassyklaýan beýleki resminamanyň esasynda ýazylýar.

Familiýasynyň, adynyň, atasynyň adynyň, doglan senesiniň, biliminiň üýtgemegi baradaky maglumatlar zähmet depderçesine degişli resminamalaryň (pasportyň ýa-da şahsyýetini tassyklaýan beýleki resminamanyň, şahsyýetnamanyň, bilimi hakyndaky şahadatnamanyň we beýlekileriň) esasynda şol resminamalaryň belgisine we berlen senesine salgylanyp ýazylýar.

Şu görkezilen üýtgetmeler zähmet depderçesiniň birinji (baş) sahypasynda geçirilýär. Hususy telekeçiniň, hususy telekeçide ýa-da fiziki şahsda işleýän işgäriň ozalky familiýasynyň, adynyň ýa-da atasynyň adynyň, doglan senesiniň üstünden bir çyzyk çekilýär we täze maglumatlar ýazylýar.

28. Hususy telekeçiniň, hususy telekeçide ýa-da fiziki şahsda zähmet şertnamasy esasynda işleýän işgäriň zähmet depderçesiniň birinji (baş) sahypasyndaky resmileşdirilen senesi görkezilenden soň, şol ýazgylar bilen zähmet depderçesiniň eýesi tanyşdyrylýar we gol çekdirilýär hem-de zähmet depderçesini resmileşdiren Bölümiň ýolbaşçysynyň (onuň ygtyýarly wekiliniň) goly we möhüri bilen tassyklanýar.

VI bap. Iş hakyndaky maglumatlaryny ýazmak

29. Bölüm hususy telekeçiniň, hususy telekeçide ýa-da fiziki şahsda zähmet şertnamasy esasynda işleýän işgäriň iş hakyndaky maglumatlary şu Gözükdirijide görkezilen tertibi berjaý etmek bilen ýazýar.

30. Bölüm tarapyndan hususy telekeçiniň, hususy telekeçide ýa-da fiziki şahsda işleýän işgäriň zähmet depderçesine we onuň içligine şu aşakdaky maglumatlar ýazylýar:

1) birinji sütünde ýazgynyň tertip belgisi;

2) ikinji sütünde (sene we aý iki belgili, ýyl bolsa dört belgili san bilen) hususy telekeçi hökmünde döwlet belligine alnan hususy telekeçiniň bellige alyş şahadatnamasynyň berlen ýa-da ýatyrylan senesi, onuň hususy telekeçi hökmünde öz işini wagtlaýyn togtadyan senesi, işgäriň hususy telekeçi ýa-da fiziki şahs bilen zähmet şertnamasyny baglaşan ýa-da ýatyrylan senesi, onuň başga işe geçirilmeginiň senesi;

3) üçünji sütünde sözbaşy görnüşinde hususy telekeçiniň ýa-da fiziki şahsyň doly ady (ady üýtgän ýagdaýynda, täze ady we üýtgän senesi), hususy telekeçiniň bellige alyş şahadatnamasynyň belgisi we berlen senesi, onuň şahsy salgyt belgisi ýazylýar. Soňra işgäriň işe kabul edilmegi, başga işe geçirilmegi we işden boşadylmagy baradaky ýazgylar hususy telekeçi ýa-da fiziki şahs bilen baglaşylan zähmet şertnamasy (buýrugy) esasynda Türkmenistanyň Zähmet kodeksiniň maddasyna, bölegine we bendine hem-de Türkmenistanyň beýleki kadalaşdyryjy hukuk namalaryna salgylanmak bilen ýazylýar. İşgäriň wezipesiniň ýa-da hünäriň atlandyrylyşy «Türkmenistanyň işçileriniň hünärleriniň we gullukçylarynyň wezipeleriniň döwlet klassifikatoryna» laýyk gelmelidir.

4) dördünji sütünde ýazga esas bolan resminamalar (buýrugyň senesi we belgisi) ýazylýar.

31. Hususy telekeçi hökmünde işe başlaýan adamlaryň iş hakyndaky

maglumatlary şu aşakdaky görnüşde ýazylýar:

1) zähmet depderçesiniň üçünji sütüninde hususy telekeçiniň döwlet bellige alyş şahadatnamasynyň belgisi we berlen senesi, onuň şahsy salgyt belgisi hususy telekeçiniň familiýasyny, adyny we atasynyň adyny goşmak bilen şu görnüşde ýazylýar: « _____ 20__-nj_ ýylyň __-nj_

(familiýasy, ady, atasynyň ady)

_____berlen _____ belgili bellige alyş şahadatnamasy esasynda hususy telekeçi – fiziki şahs diýilip hasaba alyndy we _____ belgili şahsy salgyt belgisi berildi.».

2) işe başlan hususy telekeçiniň zähmet depderçesiniň ýazgylaryna esas bolup durýan resminama, degişli salgyt edarasy tarapyndan bellige alyş şahadatnamasy hasaplanylýar we dördünji sütünde şu görnüşde ýazgy ýazylýar: « _____ boýunça salgyt edarasynyň

(etrabyň, etrap hukukly säheriň ady)

20__-nj_ ýylyň __-nj_ _____ beren _____ belgili bellige alyş şahadatnamasy.».

3) eger hususy telekeçiniň işleýän döwrüniň dowamynda salgyt edarasynyň ady üýtgän bolsa, onda bu barada zähmet depderçesiniň 4-nji sütünde aýratyn setirde salgyt edarasynyň adynyň üýtgedilmeginiň esaslandyrmasy – buýruk (perman, karar), onuň senesi we belgisi ýazylýar. Soňra, şu görnüşdäki ýazgy bilen üsti ýetirilýär: « _____ boýunça salgyt edarasy 20__-nj_ ýylyň

(edaranyň öňki ady)

__-nj_ _____ başlap « _____ boýunça salgyt edarasy diýip

(edaranyň soňky ady)

üýtgedildi.».

4) ozal işlemedik hem-de hususy telekeçi hökmünde ilkinji gezek döwlet belligine alnan hususy telekeçiniň zähmet depderçesinde ilkinji işi baradaky ýazgynyň önünden «Zähmet depderçesi ilkinji gezek açylýar.» diýen ýazgy ýazylýar.

32. Hususy telekeçide işleýän işgäriň iş hakyndaky maglumaty şu aşakdaky görnüşde ýazylýar:

1) zähmet depderçesiniň üçünji sütüninde iş beriji hökmünde çykyş edýän hususy telekeçiniň bellige alyş şahadatnamasynyň belgisi we berlen senesi, onuň şahsy salgyt belgisi hususy telekeçiniň familiýasyny, adyny we atasynyň adyny goşmak bilen şu görnüşde ýazylýar: « _____

(familiýasy, ady, atasynyň ady)

20__-nj_ ýylyň __-nj_ _____ berlen _____ belgili bellige alyş şahadatnamasy esasynda hususy telekeçi – fiziki şahs diýilip hasaba alyndy we _____ belgili şahsy salgyt belgisi berildi.».

2) hususy telekeçi barada maglumatlar ýazylandan soň, işgäriň zähmet depderçesiniň üçünji sütüninde degişli salgyt edarasy tarapyndan döwlet belligine alnan zähmet şertnamasynyň esasynda onuň iş hakyndaky maglumaty şu görnüşde ýazylýar: «20__-nj_ ýylyň __-nj_ _____ belgili zähmet şertnamasy

esasynda _____ wezipesine işe kabul edildi.».

(wezipäniň, käriň, işiň, hünäriň ady)

3) eger işgär şol bir hususy telekeçide başga işe geçirilende, onuň zähmet depderçesiniň üçünji sütünde iş hakyndaky maglumaty şu görnüşde ýazylýar: « _____ wezipesine geçirildi.».

(wezipäniň, käriň, işiň, hünäriň ady)

4) hususy telekeçide işe başlan ýa-da şol bir hususy telekeçide başga işe geçirilen işgäriň zähmet depderçesiniň ýazgylaryna esas bolup durýan resminama, hususy telekeçiniň işgäri işe kabul etmek ýa-da başga işe geçirmek baradaky buýrugy hasaplanylýar we dördünji sütünde şu görnüşde ýazgy ýazylýar: «20__-nj_ ýylyň __-nj_ _____ belgili buýruk.».

5) ozal işlemedik hem-de hususy telekeçi bilen ilkinji gezek zähmet şertnamasyny baglaýan işgäriň zähmet depderçesinde ilkinji işi baradaky ýazgynyň önünden «Zähmet şertnamasy ilkinji gezek baglaşylýar.» diýen ýazgy ýazylýar.

33. Fiziki şahsda işleýän işgäriň iş hakyndaky maglumaty şu aşakdaky görnüşde ýazylýar:

1) zähmet depderçesiniň üçünji sütünde iş beriji hökmünde çykyş edýän fiziki şahsyň familiýasyna, adyna, atasynyň adyna onuň şahsyýetini kepillendirýän resminamanyň tapgyryny, belgisini, berlen senesini, berlen ýerini goşmak bilen şu görnüşde ýazylýar: « _____ belgili _____

(familiýasy, ady, atasynyň ady) (tapgyry we belgisi)

(resminamanyň görnüşi)

20__-nj_ ýylyň __-nj_ _____ tarapyndan berildi.».

(berlen ýeri)

2) fiziki şahs barada maglumatlar ýazylandan soň, işgäriň zähmet depderçesiniň üçünji sütününde degişli salgyt edarasy tarapyndan bellige alnan zähmet şertnamasynyň esasynda onuň iş hakyndaky maglumaty şu görnüşde ýazylýar: «20__-nj_ ýylyň __-nj_ _____ belgili zähmet şertnamasy esasynda _____ wezipesine işe kabul edildi.».

(wezipäniň, käriň, işiň, hünäriň ady)

3) fiziki şahsda işe başlan işgäriň zähmet depderçesiniň ýazgylaryna esas bolup durýan resminama, işgär bilen fiziki şahsyň arasynda baglaşylan zähmet şertnamasy hasaplanylýar we dördünji sütünde şu görnüşde ýazgy ýazylýar: «20__-nj_ ýylyň __-nj_ _____ belgili zähmet şertnamasy.».

4) ozal işlemedik hem-de fiziki şahs bilen ilkinji gezek zähmet şertnamasyny baglaşan işgäriň zähmet depderçesinde ilkinji işi baradaky ýazgynyň önünden «Zähmet şertnamasy ilkinji gezek baglaşylýar.» diýen ýazgy ýazylýar.

34. Kanuny güýje giren kazyýetiň çözüdi bikanun iş kesilendigi sebäpli işden (wezipeden) boşadylan adamlaryň zähmet depderçelerine ýazylan degişli ýazgylary hakyky däl diýip ykrar etmek, şeýle hem telekeçilik işi bilen meşgullanmak hukugyndan mahrum edilen adamlaryň zähmet depderçelerine degişli ýazgylary ýazmak üçin esas bolup durýar.

35. Hususy telekeçiniň, hususy telekeçide ýa-da fiziki şahsda zähmet şertnamasy esasynda işleýän işgäriň zähmet depderçesiniň iş hakyndaky maglumatlaryna üýtgetme girizmek zerurlygy ýüze çykan ýagdaýynda, üçünji

sütünde «_____ - nj_ belgili ýazgy hakyky däldir.» diýen ýazgy ýazylýp, soňra dogry ýazgy ýazylýar. Soňky dogry ýazga esas bolan buýrugyň, resminamanyň senesi we belgisi zähmet depderçesiniň dördünji sütünde ýazylýar.

36. Zähmet jedellerine seretmek boýunça edara (ýa-da topar) tarapyndan işgäriň işden bikanun boşadylandygy ýa-da başga işe bikanun geçirilendigi kesgitlenen ýagdaýynda, öňki işine dikeldilen ýa-da işden boşadylmagynyň sebäbi üýtgedilen ýagdaýynda, olar baradaky ýazgylar şular ýaly tertipde girizilýär, ýagny:

- 1) «_____ belgili ýazgy hakyky däldir, öňki işine dikeldildi.»
- 2) «_____ belgili ýazgy hakyky däldir, işden _____ (täze sebäp görkezilýär) boşadyldy» diýlip ýazylýar.

Şeýle ýagdaýlarda dördünji sütünde işe dikeltmek ýa-da işden boşadylmagynyň sebäbini üýtgetmek hakyndaky buýruga, resminama salgylanlyýar.

V bap. Sylaglanmalar we höweslendirmeler hakyndaky maglumatlaryny ýazmak

37. Zähmet depderçesiniň «Sylaglanmalar hakyndaky maglumatlar» bölümüne döwlet sylaglary hem-de beýleki sylaglar bilen sylaglanandygy baradaky, şeýle hem döwlet hem-de halkara baýraklarynyň berilendigi hakyndaky maglumatlar, olaryň esasyny görkezmek bilen ýazylýar.

Sylaglardan mahrum edilen halatynda zähmet depderçesine esasyny görkezmek bilen degişli ýazgy ýazylýar.

38. Zähmet depderçesiniň «Höweslendirmeler hakyndaky maglumatlar» bölümünde Türkmenistanyň zähmet kanunçylygyna, köpçülikleýin şertnama (ylalaşyga), zähmet şertnamasyna laýyklykda işgäre berlen höweslendirmeler hakyndaky maglumatlar ýazylýar.

Zähmet depderçesine zähmete hak tölemegiň tertibinde göz önünde tutulan ýa-da zygiderli tölenilýän höweslendirmeler ýazylmaýar.

39. Sylaglanmalar we höweslendirmeler hakyndaky maglumatlar hususy telekeçiniň, hususy telekeçide ýa-da fiziki şahsda zähmet şertnamasy esasynda işleýän işgäriň zähmet depderçesiniň degişli bölümlerine şu tertipde ýazylýar:

- 1) üçünji sütünde sözbaşy görnüşinde iş berijiniň ady;
- 2) birinji sütünde ýazgynyň tertip belgisi;
- 3) ikinji sütünde sylaglanmanyň we höweslendirmäniň senesi;
- 4) üçünji sütünde sylagyň görnüşi we kim tarapyndan sylaglanandygy, döwlet hem-de halkara baýragynyň berlendigi we (ýa-da) höweslendirilendigi, nähili üstünlikler üçin berlendigi;
- 5) dördünji sütünde ýazgynyň esasy.

40. Hususy telekeçiniň, hususy telekeçide ýa-da fiziki şahsda zähmet şertnamasy esasynda işleýän işgäriň sylaglanmalar we höweslendirmeler hakyndaky maglumatlary ýazylanda zähmet depderçesiniň üçünji sütününde sözbaşy görnüşinde iş berijiniň ady şu aşakdaky görnüşde ýazylýar:

- 1) hususy telekeçiniň ýa-da hususy telekeçide zähmet şertnamasy

esasynda işleýän işgäriň zähmet depderçesiniň üçünji sütüninde, hususy telekeçiniň bellige alyş şahadatnamasynyň belgisi we berlen senesi, onuň şahsy salgyt belgisi hususy telekeçiniň familiýasyny, adyny we atasynyň adyny goşmak bilen şu görnüşde ýazylýar: «_____ 20__-nj_ _____
(familiýasy, ady, atasynyň ady)

ýylyň __-nj_ _____ berlen _____ belgili bellige alyş şahadatnamasy esasynda hususy telekeçi – fiziki şahs diýilip hasaba alyndy we _____ belgili şahsy salgyt belgisi berildi.».

2) fiziki şahsda zähmet şertnamasy esasynda işleýän işgäriň zähmet depderçesiniň üçünji sütüninde, fiziki şahsyň familiýasyna, adyna, atasynyň adyna onuň şahsyýetini tassyklaýan resminamanyň tapgyryny, belgisini, berlen senesini, berlen ýerini goşmak bilen şu görnüşde ýazylýar: «_____ _____
(familiýasy, ady, atasynyň ady)

_____ belgili _____ 20__-nj_ ýylyň __-nj_ _____
(tapgyryny we belgisi) (resminamanyň görnüşi)

_____ tarapyndan berildi.».

VI bap. İşden boşadylmagy barada zähmet depderçesine ýazgy ýazmak

41. Hususy telekeçiniň telekeçilik işini bes edýändigini, hususy telekeçide ýa-da fiziki şahsda zähmet şertnamasy esasynda işleýän işgäriň işden boşadylýandygy hakyndaky ýazgylar zähmet depderçesiniň iş hakyndaky maglumatynda Türkmenistanyň Zähmet kodeksiniň degişli maddasyna, bölegine we bendine hem-de Türkmenistanyň beýleki kadalaşdyryjy hukuk namalaryna salgylanmak bilen ýazylýar.

42. «Telekeçilik işi hakynda» Türkmenistanyň kanunynyň 11-nji maddasyna laýyklykda telekeçilik işi eýesiniň ýa-da kazyýetiň çözgüdi boýunça bes edilýär.

43. Hususy telekeçiniň beren ýazmaça arzasy esasynda ýa-da hereket edýän kanunçylykda görkezilen başga sebäplere görä onuň telekeçilik işini bes eden we bellige alyş şahadatnamasyny salgyt edarasyna gaýtaryp beren ýagdaýynda, onuň zähmet depderçesine şeýle ýazgy ýazylýar: «*Hususy telekeçilik işi*

_____ (esas bolup durýan arzasynyň ýa-da başga resmi namanyň ady we senesi, kazyýetiň ady we kazyýetiň çözgüdiniň)

_____ belligi we senesi ýa-da «Telekeçilik işi baradaky» Türkmenistanyň kanunynyň 11-nji maddasyndaky ýagdaýlar)

esasynda «_____» ýylyň _____ aýynyň «_____» bes edildi»

44. Hususy telekeçide ýa-da fiziki şahsda zähmet şertnamasy esasynda işleýän işgär işden boşadylanda onuň zähmet depderçesiniň iş hakyndaky maglumatynda şu görnüşde ýazgy ýazylýar: «*Türkmenistanyň Zähmet kodeksiniň* _____-nj_ maddasynyň _____-nj_ böleginiň _____-nj_ bendine laýyklykda _____ işden boşadylady.».

_____ (işden boşadylmagynyň sebäbi)

45. Zähmet şertnamasy taraplaryň erkine bagly bolmadyk ýagdaýlar

boýunça bes edilen ýagdaýynda, zähmet depderçesine ýazgy şol sebäpler görkezilip, şu görnüşde ýazylýar: «*Türkmenistanyň Zähmet kodeksiniň ___-nj_ maddasynyň ___-nj_ böleginiň ___-nj_ bendine laýyklykda _____ (işden boşadylmagyň sebäbi) işden boşadyldy.*»

46. Işgäriň razylygy bilen iş berijileriň arasyndaky ylalaşyk boýunça ol başga kärhana işe geçirilende iş hakyndaky ýazgylaryň üçünji sütüninde şol ylalaşyga salgylanylýp, şu görnüşde ýazgy ýazylýar: «*Türkmenistanyň Zähmet kodeksiniň ___-nj_ maddasynyň ___-nj_ böleginiň ___-nj_ bendine laýyklykda işgäriň razylygy bilen, _____ (täze iş berijiniň ady) edaranyň 20 ___-nji ýylyň ___-nj_ _____ ylalaşyk haty esasynda başga işe geçirilmegi sebäpli işden boşadyldy.*»

47. Saýlawly wezipä saýlanylan ýagdaýynda iş hakyndaky ýazgylaryň üçünji sütüninde şu görnüşde ýazgy ýazylýar: «*Türkmenistanyň Zähmet kodeksiniň ___-nj_ maddasynyň ___-nj_ böleginiň ___-nj_ bendine laýyklykda _____ (edaranyň ady) saýlawly wezipä saýlanylmagy sebäpli işden boşadyldy.*»

48. Işgärleriň sanynyň ýa-da wezipe sanawynyň gysgaldylmagy sebäpli, şol sanda önümçiligiň tehnologiýasyndaky, zähmeti guramakdaky üýtgetmeler, işleriň möçberleriniň gysgaldylmagy, işleriň häsiýetiniň üýtgedilmegi bilen baglanyşykly zähmet şertnamasy bes edilende, şu mesele boýunça ygtyýarlandyrylan edaranyň çözgüdüne salgylanylýar. Şunda üçünji sütünde şu görnüşde ýazgy ýazylýar: «*Türkmenistanyň Zähmet kodeksiniň ___-nj_ maddasynyň ___-nj_ böleginiň ___-nj_ bendine laýyklykda _____ (esas bolan sebäbi, resminama salgylanmany ýazmaly) sebäpli işden boşadyldy.*»

VII bap. Zähmet depderçesiniň içligini bermek

49. Hususy telekeçiniň, hususy telekeçide ýa-da fiziki şahsda zähmet şertnamasy esasynda işleýän işgäriň Zähmet depderçesiniň haýsy hem bolsa bir bölüminiň ähli sahypalarynyň ýazgydan dolan halatynda, zähmet depderçesiniň üsti içlik bilen doldurylýar. İçlik zähmet depderçesine çatylýar we Bölüm tarapyndan zähmet depderçesini ýöretmegiň tertibinde ýöredilýär. İçlik zähmet depderçesiz hakyky däldir.

50. Her bir berlen içlik barada zähmet depderçesiniň birinji (baş) sahypasynda «*içlik berildi*» diýlip, onuň tapgyry we belgisi ýazylýar we Bölümiň möhüri bilen tassyklanýar.

VIII bap. İşden boşadylanda zähmet depderçesini bermek

51. Hususy telekeçiniň telekeçilik işini bes edende, hususy telekeçide ýa-da fiziki şahsda zähmet şertnamasy esasynda işleýän işgär işden boşadylanda Bölüm tarapyndan onuň zähmet depderçesine işlän döwrüne degişli ýazgylary ýolbaşçynyň (onuň ygtyýarly wekiliniň) goly hem-de Bölümiň möhüri bilen tassyklanýar.

52. Hususy telekeçide ýa-da fiziki şahsda zähmet şertnamasy esasynda

işleýän işgär işden boşadylanda, hususy telekeçi ýa-da fiziki şahs zähmet şertnamasy bes edilen (ýatyrylan) gününde degişli işgäre onuň zähmet depderçesini hem-de zähmet şertnamasyny bes etmek (ýatyrmak) baradaky buýrugyň nusgasyny bermäge borçludyr. İşden boşadylan işgäre buýrugyň nusgasy buýruk çykarmaga ygtyýarlygy hem-de möhüri bolan hususy telekeçi tarapyndan berilýär.

53. Zähmet şertnamasy bes edilen (ýatyrylan) ýa-da işden boşadylan işgäriň zähmet depderçesiniň iş hakyndaky maglumatyna ýazgylary ýazmak üçin hususy telekeçi zähmet şertnamasyny bes etmek (ýatyrmak) baradaky buýrugyň nusgasyny, fiziki şahs bolsa, işgäriň işden boşadylmagy baradaky arzasyny, telekeçilik işini bes eden hususy telekeçiniň zähmet depderçesiniň iş hakyndaky maglumatyna ýazgylary ýazmak üçin hususy telekeçi telekeçilik işini bes edendigi baradaky ýazmaça arzasynyň nusgasyny ýa-da Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen tertipde telekeçilik işiniň bes edilendigi baradaky beýleki resminamalary şol gün degişli Bölüme hödürleýär.

54. Hususy telekeçi ýa-da fiziki şahs tarapyndan işgäre zähmet depderçesiniň gijikdirilip berilmegi, zähmet depderçesine nädogry ýa-da işgäriň işden çykarylyşynyň Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyk gelmeýän kesgitlemesiniň girizilmegi netijesinde işgäriň almadyk zähmet hakyny tölemäge iş beriji borçludyr.

Bölümiň günäsi bilen hususy telekeçiniň zähmet depderçesiniň berilmegi gijikdirilen ýagdaýynda, oňa ýol beren jogapkär işgär Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda jogapkärçilige çekilýär.

55. Eger zähmet şertnamasynyň bes edilen (ýatyrylan) gününde işgäriň ýoklugy ýa-da zähmet depderçesini eline almakdan onuň ýüz öwürmegi sebäpli, zähmet depderçesini bermäge mümkinçilik bolmadyk ýagdaýynda, Bölüm zähmet depderçesini almagyň zerurlygy hakyndaky habarnamany işgäre ugradýar.

Habarnama iberilen günden Bölüm zähmet depderçesiniň berilmegini gijikdirendigi üçin jogapkärçilikden boşadylýar.

56. Aradan çykan hususy telekeçiniň, hususy telekeçide ýa-da fiziki şahsda işleýän işgäriň zähmet depderçesiniň «Iş hakyndaky maglumatlar» bölümüniň üçünji sütününde ölüm hakyndaky şahadatnamanyň esasynda hususy telekeçi üçin «*Aradan çykanlygy sebäpli, telekeçilik işi bes edildi.*», hususy telekeçide ýa-da fiziki şahsda işleýän işgär üçin «*Aradan çykanlygy sebäpli, işgärleriň sanawyndan çykaryldy.*» diýlip, dördünji sütününde bolsa, buýrugyň ýa-da beýleki resminamanyň senesi we belgisi ýazylýar.

Merhumyň zähmet depderçesi Türkmenistanyň kanunçylygy bilen kesgitlenen onuň ýakyn garyndaşlaryna gowşurylýar ýa-da olaryň talap etmegi boýunça poçta arkaly iberilýär.

IX bap. Zähmet depderçesiniň öwezligini resmileşdirmek

57. Hususy telekeçi, hususy telekeçide ýa-da fiziki şahsda zähmet şertnamasy esasynda işleýän işgär zähmet depderçesini (onuň içligini) ýitiren ýagdaýynda, bu barada haýal etmän zähmet depderçesine soňky ýazgylary girizen Bölüme habar etmäge borçludyr. Habar edilenden soň, 15 senenama günden gijä

galynman Bölüm hususy telekeçä, hususy telekeçide ýa-da fiziki şahsda işleýän işgäre birinji sahypasynyň ýokarky sag burçunda «Öwezlik» diýen ýazgylý täze zähmet depderçesini (onuň içligini) resmileşdirýär.

58. Eger zähmet depderçesi (onuň içligi) ulanmaga ýaramsyz (ýanan, ýyrtylan, çyrşalan we beýlekiler) bolsa, hususy telekeçiniň bellige alyş şahadatnamasy, hususy telekeçide ýa-da fiziki şahsda zähmet şertnamasy esasynda işleýän işgäriň iň soňky iş ýeri boýunça Bölüm olara zähmet depderçesiniň (onuň içliginiň) öwezligini resmileşdirýär.

Şunda, ulanmaga ýaramsyz bolan zähmet depderçesiniň birinji sahypasynda «Ýerine öwezlik berildi» diýen ýazgy ýazylýar hem-de hususy telekeçide ýa-da fiziki şahsda işleýän işgäriň zähmet depderçesi hususy telekeçä ýa-da fiziki şahsa, hususy telekeçiniň zähmet depderçesi bolsa, degişli Bölüme gaýtarylyp berilýär.

59. Hususy telekeçiniň, hususy telekeçide ýa-da fiziki şahsda zähmet şertnamasy esasynda işleýän işgäriň zähmet depderçesiniň öwezligi ýa-da onuň içligi şu Gözükdirijä laýyklykda resmileşdirilýär. Zähmet depderçesiniň öwezligi resmileşdirilende işgäriň soňky iş ýerinde onuň işi hakyndaky maglumatlar ozal çykarylan buýruklaryň we beýleki resminamalaryň esasynda zähmet depderçesiniň öwezliginiň ähli bölümlerine ýazylýar.

60. Zähmet depderçesiniň öwezligi resmileşdirilende zähmet depderçesiniň eýesiniň ozal haýsy iş berijide, haýsy döwürlerde we haýsy wezipelerde işländigini baradaky maglumatlar şu Gözükdirijä laýyklykda ýazylýar.

61. Bölüm hususy telekeçä telekeçilik işini başlamazdan ozalky, hususy telekeçide ýa-da fiziki şahsda zähmet şertnamasy esasynda işleýän işgäre soňky işe kabul edilmezinden ozalky iş hakyndaky maglumatlary tassyklaýan resminamalary almakda ýardam bermäge borçludyr.

62. Eger hususy telekeçi telekeçilik işinden, hususy telekeçide ýa-da fiziki şahsda zähmet şertnamasy esasynda işleýän işgär zähmet şertnamasyny baglaşmazdan ozal işläp, öňki zähmet depderçeleri zaýаланан ýa-da ýitirilen ýagdaýynda olara zähmet depderçesiniň öwezligi doldurylýar.

Zähmet depderçesiniň öwezliginiň iş hakyndaky maglumatynyň 3-nji sütününde ozaly bilen hususy telekeçilik işi bilen meşgullanmazdan, zähmet şertnamasyny baglaşmazdan öňki resminamalar bilen tassyklanан umumy işlän wagty hakynda ýazgy ýazylýar. Şunda, umumy işlän wagty jemlenilip ýazylýar, ýagny ozal zähmet depderçesiniň eýesiniň haýsy iş berijide, haýsy döwürlerde we haýsy wezipelerde işländigini takykklamazdan ýyllaryň, aýlaryň, günleriň umumy sany görkezilýär.

Soňra, resmileşdirilen resminamalar esasynda tassyklanан umumy iş döwri işiň aýry-aýry döwürleri boýunça zähmet depderçesiniň 2-nji sütünde işe kabul edilen senesi, 3-nji sütünde işgäriň işlän iş berijisiniň doly ady, şeýle hem işgäriň kabul edilen bölümi hem-de wezipesi ýazylýar.

Eger berlen resminamalarda işgäriň şol iş berijide başga işe geçirilendigi görkezilýän bolsa, onda bu barada zähmet depderçesiniň 2-nji sütününde işden boşadylan senesi, 3-nji sütünde bolsa, eger işgäriň getirip beren resminamalarynda şeýle maglumatlar bar bolsa, işden boşadylmagynyň sebäpleri görkezilýär.

Resminamalarda işgäriň ozal işlemegi hakynda ýokarda görkezilen

maglumatlar doly ýazylmadyk bolsa, onda zähmet depderçesiniň öwezligine diňe resminamalarda bar bolan maglumatlar ýazylýar. Zähmet depderçesiniň 4-nji sütüninde öwezlikde ýazylan degişli ýazgylaryň esaslandyrmasy bolup hyzmat edýän resminamanyň ady, senesi we belgisi görkezilýär. Işgäriň işlän döwrüni tassyklaýan resminamalar zähmet depderçesiniň öwezligine çatylýar.

X bap. Jemleýji düzgünler

63. Raýatlygy bolmadyk salgyt edarasynda bellenen tertipde hususy telekeçi hökmünde döwlet belligine alnan adamlara hem-de hususy telekeçide ýada fiziki şahsda zähmet şertnamasy esasynda işleýän işgärlere zähmet depderçelerini we onuň içliklerini resmileşdirmegiň tertibi şu Gözükdirijide göz önünde tutulan tertipde amala aşyrylýar.

64. Türkmenistanyň Zähmet we ilaty durmuş taýdan goramak ministrligi öz ygtyýarlyklarynyň çäklerinde welaýatlaryň we Aşgabat şäheriniň zähmet we ilatyň iş bilen üpjünçiligi müdirlikleriniň garamagyndaky etraplardaky, etrap hukukly şäherlerdäki zähmet we ilatyň iş bilen üpjünçiligi bölümleri tarapyndan şu Gözükdirijiniň talaplarynyň berjaý edilişine gözegçiligi amala aşyrylar.

65. Hususy telekeçileriň, hususy telekeçilerde we fiziki şahslarda zähmet şertnamasy esasynda işleýän işgärleriň zähmet depderçelerini we olaryň içliklerini ýöretmek boýunça welaýatlaryň we Aşgabat şäheriniň zähmet we ilatyň iş bilen üpjünçiligi müdirlikleriniň garamagyndaky etraplardaky, etrap hukukly şäherlerdäki zähmet we ilatyň iş bilen üpjünçiligi bölümlerinde Bölümiň başlygy hem-de buýruk bilen şahsy jogapkärçilik üstüne ýüklenen degişli işgärler jogapkärçilik çekýärler.